Gemeente Bergen op Zoom

RMD25-0029

Raadsmededeling

Datum	19 augustus 2025	Nr.	RMD25-0029
Van	Het college van B&W	Contactpersoon: Dhr. L.A.M. Kuijpers Email: b.kuijpers@bergenopzoom.nl	
Aan	De raads- en burgerleden		
Portefeuillehouder(s)	Dhr. B.R. Doedens		
Onderwerp	Concept Erfgoedbeleid 2026-2032	Doel	☑ Oordeelsvorming/Peilen van gevoelens ☐ Zienswijzen/wensen en bedenkingen

Mededeling

Graag vernemen wij uw mening over:

1. Het concept Erfgoedbeleid 2026-2032 ;
2. Het aanwijzen van nieuwe monumenten;
3. Het herijken van de monumentenlijst op basis van de huidige erfgoedscan;
4. Het uitgebreider beschermen van cultuurhistorische waarden in het omgevingsplan;
5. Het actualiseren van het uitvoeringsprogramma bij de 'Vestingvisie De Verborgen Vesting';

Inleiding

De gemeente Bergen op Zoom bezit een unieke rijkdom aan cultureel erfgoed, die de geschiedenis als eeuwenoude handelsstad en vestingstad weerspiegelt. Om deze rijkdom aan cultureel erfgoed in de gemeente Bergen op Zoom volledig tot zijn recht te laten komen, is het belangrijk om de wensen, ambities en doelen te verankeren in een richtinggevend visiedocument. Het laatste erfgoed brede beleid, de *Nota Materieel Erfgoed,* dateert uit 2013 en daarvan is het uitvoeringsprogramma verlopen. Hetzelfde geldt voor het uitvoeringsprogramma bij de Vestingvisie uit 2019. Intussen is ook de wet- en regelgeving omtrent erfgoed veranderd. In 2016 is de Erfgoedwet in werking getreden en daaropvolgend in 2024 de Omgevingswet, waarmee de wettelijke grondslag voor de erfgoedzorg is gewijzigd. In 2032 moet iedere gemeente een nieuw omgevingsplan hebben vastgesteld. Dit biedt een kans om, behalve beschermde monumenten, ook andere belangrijke cultuurhistorische waarden in het omgevingsplan op te nemen.

Daarnaast is de samenleving ook continue in beweging. Dit heeft ook zijn weerslag op het denken over en de rol van cultureel erfgoed in de samenleving. Maatschappelijke thema's als burgerparticipatie, inclusiviteit, duurzaamheid en immaterieel erfgoed zijn steeds belangrijker geworden. Het erfgoedveld beweegt mee met deze maatschappelijke ontwikkelingen is verankerd in het door Nederland ondertekende Europese Verdrag van Faro. De zorg voor erfgoed draait niet alleen meer om materieel erfgoed (gebouwen, archeologie en landschappen), maar gaat ook steeds meer over immaterieel erfgoed (tradities & gebruiken, herdenkingen, historische ambachten en verhalen).

Al deze ontwikkelingen vormen de aanleiding voor een actueel erfgoedbeleid om richting te geven aan hoe we als gemeente in de toekomst om willen gaan met ons cultureel erfgoed. Bij vaststelling van het erfgoedbeleid wordt de Nota Materieel Erfgoed uit 2013 ingetrokken. De Vestingvisie uit 2019 blijft vigerend beleid naast het nieuwe erfgoedbeleid.

Doelstelling
Er is behoefte aan een integraal en richtinggevend beleidsdocument waarin we de doelen en ambities voor de omgang met cultureel erfgoed voor de komende jaren bepalen en die laten aansluiten bij de doelstellingen van andere beleidsterreinen. Met andere woorden: een belangrijk doel is om de positionering van cultureel erfgoed binnen de gemeentelijke organisatie en het gemeentelijk beleid weer een stevige en actuele basis te geven.
Een tweede doel van deze visie is om de juiste kaders te scheppen voor de toekomst, bijvoorbeeld door het opnemen van erfgoed en cultuurhistorische waarden in het omgevingsplan, het beschermen van 'jong' erfgoed en het verder versterken van de maatschappelijke betrokkenheid bij erfgoed.
Daarnaast willen we de speerpunten uit de *Nota Materieel Erfgoed* die nog niet tot uitvoering zijn gekomen, maar nog steeds actueel zijn, opnieuw bekrachtigen in deze visie. De *Vestingvisie* zal als afzonderlijke visie van kracht blijven, maar daarin willen we nieuwe prioriteiten aanbrengen. Het nieuwe erfgoedbeleid voorzien we van een nieuw uitvoeringsprogramma waarin we aangeven hoe we de gestelde doelen en ambities willen bereiken.

Totstandkoming
Bij de voorbereiding van de conceptvisie is overleg gevoerd met interne en externe belanghebbenden. Het Cultuurhistorisch Overleg 2.0, waarin 25 cultuurhistorische verenigingen verenigd zijn, hebben we op meerdere momenten betrokken bij de totstandkoming. Als eerste stap hebben we door middel van een vragenlijst reacties opgehaald bij de cultuurhistorische verenigingen over het bestaande erfgoedbeleid en eventuele wensen en ambities. Op 12 maart jl. hebben we de opzet met vier pijlers gepresenteerd, die positief is ontvangen. Vervolgens hebben we met het CHO 2.0 op 9 april jl. een participatieavond georganiseerd, waarbij we dieper op de inhoud zijn ingegaan en waardevolle input hebben opgehaald voor de verdere uitwerking. Daarnaast is een enquête uitgezet onder inwoners (via het burgerpanel en sociale mediakanalen) om te peilen hoe erfgoed in de samenleving gewaardeerd wordt en wat inwoners belangrijk vinden als het cultureel erfgoed aangaat. De resultaten van de gesprekken, bijeenkomsten en enquête hebben we als input gebruikt voor het conceptbeleid.

Bijlagen
De volgende bijlagen zijn, als onderdeel van deze raadsmededeling, bijgevoegd:
- (Concept) Erfgoedbeleid 2026-2032
- Nota Materieel Erfgoed 2013

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom,

secretaris,

J. Perfors

burgemeester,

drs. M. Mulder MSc.